

Bayram sonrası, Borsa İstanbul yükselişle, kurlar gevşeyerek başlıyor

- Türkiye, 9 günlük bir uzun bayram tatilindeyken, 14-18 Ekim haftasının en kritik önemdeki başlığı, hiç kuşkusuz, tüm uluslararası ekonomik kuruluşlar tarafından büyük bir risk olarak anons edilmiş olan "ABD Federal Hazine Borç Tavanının Yükseltilmesi" tartışması idi. Türkiye ve İslam Dünyası bayramın ikinci gününde iken, Başkan Obama'nın mekik diplomasisine dahil olması ile, konu üç aylığına çözüldü ve Federal Hükümet yeniden çalışmaya başladı. Bu gelişme, başta ABD borsaları olmak üzere, pek çok dünya borsası tarafından olumlu karşılandı. Bu nedenle, bir haftadır işlem yapmayan Borsa İstanbul, 21 Ekim haftasına istekli başlayabilir. Bu arada, PIMCO Ceo'su El Erian dahil, piyasa profesyonelleri Kongre'de savaşın henüz bitmediğini düşünüyor.
- Bayram sonrası haftanın, 21-25 Ekim haftasının en ilginç yönü, dünyanın önde gelen ekonomilerinin merkez bankası başkanları, başkan yardımcıları veya önde gelen ekonomistleri için, hafta içi bir rutin veya takvimlendirilmiş açıklama gözükmemesi. Bununla birlikte, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu'nun (PPK) 23 Ekim Çarşamba günü gerçekleştireceği toplantı, Türk ekonomi çevreleri açısından, bayram sonrası haftasının doğal olarak en önemli konu başlığı olacak.
- PPK'nın temel para politikası faizi ile, faiz koridoru bantlarını değiştirmesi beklenmezken, 2014-2016 Orta Vadeli Program basın toplantısında kredi kartları ve banka kredileri konusunda önemli açıklamalar yapan Başbakan Yardımcısı Babacan'ın sözlerini teyit edecek kimi para politikası tedbirlerinin açıklanıp açıklanmayacağını birlikte göreceğiz. Bu noktada, gözler Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nda da olacak. 17 Ekim'in bayram haftasına gelmesi nedeniyle, Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonu'nda da 2014 Bütçe Yasa Tasarısı maratonu başlıyor.
- 21-25 Ekim haftası, dünyanın önde gelen ekonomilerinden, tüketici güveninden, PMI değerlerine, üretim verilerinden, dış ticaret verilerine, GSYH reel büyüme

verilerinden, enflasyon verilerine, adeta data yağacak. TCMB'nin 25 Ekim cuma günü açıklayacağı ekim ayı Reel Kesim Güven Endeksi, İktisadi Yönelim Anketi ile, yine ekim ayı İmalat Sanayi Kapasite Kullanım Oranı verileri de merakla bekleniyor.

- ABD'de Federal Hükümet Bütçe ve Federal Hazine borç tavanı krizlerinin geçici de olsa, 2014 başına kadar şimdilik çözülmesi veya 2014 başına ertelenmesi ile birlikte piyasalar yeniden ABD verilerine odaklanacak. Federal Bütçe kitlenmesinin ve Hükümet'in kepenk kapatmasının sona ermesi ile, ABD Çalışma Bakanlığı İstatistik Bürosu tarafından her ayın ilk cuması açıklanması gereken, ancak kriz nedeniyle açıklanamayan eylül ayı tarım dışı istihdam ve işsizlik verisi 22 Ekim Salı günü açıklanıyor. Bu noktada, 3 hafta kapalı kalan kurumun verileri hızla toparlaması adına, esasen 1 Kasım cuma günü açıklanması gereken ekim ayı tarım dışı istihdam ve işsizlik verisi ise, bir hafta ertelenerek 8 Kasım'da açıklanacak.
- 4 Ekim'de açıklanması gerekirken, Kongre bütçede anlaşamayınca ve Federal Hükümet'in şalteri indirilince, 22 Ekim'e kalan eylül ayı tarım dışı işsizlik ve istihdam verisi, ağustos ayında 169 bin ile beklenenin altında artmıştı. Ekonomistler, eylül ayı tarım dışı istihdam artışı için 180 bin bekliyor. Bununla birlikte, verinin yine 180 binin bir hayli altında kalması, piyasalar tarafından FED'in tahvil alım programını azaltma takvimini bir miktar daha ileriye atacağı ihtimali olarak okunacak ve Borsa İstanbul başta olmak üzere, gelişmekte olan ülke borsalarında hisse senedi ve tahvil alımlarına hız getirebilir.
- Bu arada, konu ABD Merkez Bankası FED'in tutumundan açılmış iken, dünyanın önde gelen finans ve haber ajansı Bloomberg News anketine göre, FED'in aylık 85 milyar dolar tutarındaki tahvil alımlarını azaltma takvimini 2014 yılı Mart ayına kadar ertelemesi bekleniyor. Ankete katılan ekonomistlerin görüşlerine göre, FED, Federal Hükümet'in 2,5 hafta kapanması ile, dördüncü çeyrekte büyümenin yavaşlamasını öngörebilir; ayrıca, ABD ekonomisini okuyabilmesi için kritik önemde olan veri akışının da aksaması nedeniyle, tahvil alımlarını azaltma kararını Mart'a kadar erteleyebilir.
- Söz konusu Bloomberg News anketine katılan 40 ekonomistin tahmin medyanına göre, FED Açık Piyasa Komite (FOMC) üyesi politika yapıcılar aylık 85 milyar dolar tutarındaki tahvil alımlarını, FOMC'nin 18-19 Mart 2014 tarihindeki toplantısından itibaren önce 70 milyar dolara azaltacaklar. Ankete katılan ekonomistlerin beklentilerine göre oluşan bir başka sonuca göre, ekonomistler 16 gün süren

hükümet kapanmasının bu çeyrekte ekonomik büyümeyi yüzde 0.3 oranında azalttığı görüşünde.

- Söz konusu ankette, FED'in geçtiğimiz 17-18 Eylül FOMC toplantısında tahvil alımını azaltmamasını şaşkınlıkla karşıladıklarını belirten ekonomistler, FED'in bir an önce tahvil alımını azaltmaya başlayacağı yönündeki beklentilerini, Federal Hükümetin kapanması ile 800 bin kadar Federal çalışanın kapanma süresince işlerinden uzak kalması sonrasında, 2014 mart ayına ertelemiş durumdadır.
- Ankete göre, FED'in tahvil alımlarını 2014 yılı Temmuz ayında 85 milyar dolardan, 25 milyar dolara kadar düşüreceği, FOMC'nin Ekim 2014 toplantısında ise tamamen sonlandıracağı tahmin ediliyor. FED Başkanı Bernanke'nin ikinci dönemi 31 Ocak 2014'de sona erecek ve ABD Başkanı Obama'nın, Bernanke'nin yerine gelecek isim için resmi olarak önerdiği FED Başkan Yardımcısı Yellen'in Kongre onayında sorun olmazsa, görevi Yellen sürdürecektir.
- Ankete katılan ekonomistlerin tahminleri eğer gerçekleşir ve FED tahvil alımını mart ayına kadar 85 milyar dolar düzeyinde sürdürür ise, başta Türkiye olmak üzere, önde gelen gelişmekte olan ekonomilerden 22 Mayıs-18 Eylül arası yoğun olarak çekilmiş olan küresel sermaye, aynı ülkeleri bu kez yeniden yatırım amaçlı olarak radarına alabilir. Kaldı ki, Federal Hükümet sorununun geçici çözülmesi de, FED'in elini kolunu bağlar görüşü ağırlıkta. Bu nedenle, 21-25 Ekim haftasında, Borsa İstanbul, ikinci el faiz düzeyi ve döviz kurlarında olumlu bir seyir izlenebilir.
- Türkiye'nin uykuda olduğu saatlerde açıklanacak olan Japonya'nın imalat sanayi ve dış ticaret verileriyle, hayli veri yoğunluğu gözlenecek bir 21-25 Ekim haftasına başlıyoruz. Bu hafta, Türkiye'nin uzun bayram tatilinde olduğu haftanın aksine, neredeyse kritik sayılabilecek Merkez Bankası Başkanı açıklaması yok. Pazarı, Pazartesiye bağlayan gece Japon Merkez Bankası (BoJ) Başkanı Kurado ve 24 Ekim'de de İngiltere Merkez Bankası (BoE) Başkanı Carney'in konuşmaları takvimlendirilmiş gözüküyor.
- 21-25 Ekim haftası, önde gelen ekonomilerin pek çoğu için kritik önemde veri açıklanırken, Türk ekonomisi için de, özellikle 25 Ekim Cuma günü TCMB tarafından açıklanacak olan ekim ayı imalat sanayi kapasite kullanım oranı ve Reel Kesim Güven Endeksi-İktisadi Yönelim Anketi verileri dikkatle takip edilecek. Yüzde 75,5 düzeyindeki ağustos ayı kapasite kullanım oranı verisinin, aynı ay sadece yüzde 0,6 imalat sanayi artışına karşılık gelmesi sonrası, eylül ayının yüzde 75,4 olan kapasite

kullanım oranı ile ilgili beklenti de belirsizleşti. Keza, 25 Ekim cuma günü yüksek çıkabilecek olan imalat sanayi kapasite oranı, ağustos tablosundan sonra, ekonomistleri sanayi üretimi açısından heyecanlandıramayacak.

- Bu arada, hem ABD Federal Hükümet Bütçe ve Federal Hazine Borçlanma Tavanı sorunlarının geçici çözülmesi, hem de 2014 yılı mart ayı ortasına kadar FED'in tahvil alım programını aynı oranda devam ettireceği beklentisi ile, euro-dolar paritesinin 1,37 dolar düzeyini geçerek, 18 Ekim cuma günü itibariyle, 1 Şubat 2013'den beri en yüksek düzeyi zorladığı gözlerden kaçmadı. 1,37 ve 1,38 dolar düzeyleri yukarı yönde kırılır ise, parite 1,40 dolara doğru yolculuğunu hızlandırabilir. Aşağı yönde ise, 1,3680-1,3660 dolar düzeyinin kırılmaması önemli. Dolar Endeksi'nin 79 puanı kırması halinde, euro-dolar paritesinin 1,40 dolara doğru hareketi hızlanabilir. 79,650 puan ise, henüz 1,37'yi kırmayı zorladığını gösteriyor.
- Bu arada, Hazine Müsteşarlığı ise, TCMB Para Politikası Kurulu'nun 23 Ekim Çarşamba günü toplantısı öncesinde, 22 Ekim'de tahvil ihalesi düzenleyecek. Hazine Müsteşarlığı'nın internet sitesinde yer alan duyuruya göre, 22 Ekim'de düzenlenecek ihalede 13 ay (392 gün) vadeli, kuponsuz devlet tahvilinin yeniden ihracı gerçekleştirilecek. 23 Ekim 2013 valörlü söz konusu ihalenin itfa tarihi 19 Kasım 2014 olarak belirlenmiş.
- FED'in tahvil alım programını azaltma takvimini erteleme ihtimali ve Kongre'deki siyasi gerginliğin ortadan kalkması ile, S&P 500 yüzde 0.7 yükselişle, 18 Ekim Cuma gününü 1,744.50 puandan kapattı ve zirve rekorunu genişletti. Endeks son beş günde yüzde 2.4 yükselerek 12 Temmuz'dan bu yana en büyük haftalık kazancı gerçekleştirdi.
- Dow Jones Endeksi ise, 28 puan, yani yüzde 0.2 artışla 15,399.65 puana yükseldi. ABD borsalarında 6.6 milyar kadar hisse işlem görürken, bu işlem hacmi üç aylık ortalamanın yüzde 12 üzerinde kaydedildi. Ayrıca, Google hisseleri, şirketin üçüncü çeyrek gelirlerinin beklentileri aştığını açıklamasıyla, yüzde 14 ralli yaparak ilk defa 1,000 doların üstüne çıktı. General Electric hisseleri ise, endüstriyel ürünlere olan taleplerin gelirleri artırması ile yüzde 3.5 değer kazandı.
- ABD borsalarındaki yükselişte, Çin ekonomisiyle ilgili olumlu büyüme verilerinin etkisi de göz ardı edilmemeli. Çin Ekonomisi, son üç çeyrektir ilk kez iyi ve hızlı bir büyüme performansı göstererek, yüzde 7,8 artışı yakaladı. Çin Başbakanı Li Keqiang'ın fabrika üretimi ve yatırımları teşvik ederek, Hükümetin 2013 yılı için belirlediği genişleme hedefini yakalamasıyla, ülkede ekonomik büyüme son üç çeyrekte ilk defa hızlandı.

- Çin'de Sanayi üretimi de Eylül ayında yüzde 10.2 yükselerek tahminleri tuttururken, perakende satışları yüzde 13.3 yükseliş gösterdi. Yüzde 7,8'lik büyüme, Bank of America tarafından "mini mali genişleme" olarak adlandırılan, demiryolu harcamaları ve vergi kesintileri ile, dünyanın ikinci ekonomisini destekleme politikasının bir sonucu olarak görülüyor. Veriler ayrıca konut satışlarının Eylül ayında bir önceki aya göre yüzde 34 arttığını da göstermekte.
- Hong Kong'ta bulunan JP Morgan Chase'in Çin baş ekonomisti Zhu Haibin, Çin'in bu yılki yüzde 7.5'lik büyüme hedefini tutturması konusunda artık piyasanın bir şüphesinin kalmadığını, yine de bu büyüme ivmesinin çok uzun sürecek gibi durmadığını belirtiyor ve buna gerekçe olarak da, Çin para birimi yuanın güçlenmesi, zayıf sayılabilecek gelişen piyasalar ve imalat sanayiide giderek azalan yatırımları gösteriyor. Zhu ayrıca, Çin ekonomisi için dördüncü çeyrekte de yine oldukça iyi bir büyüme beklendiğini, fakat bu verinin, son açıklanan yüzde 7,8'lik büyümeye göre biraz daha ılımlı olacağı beklentisini de ekliyor.
- Gündemdeki ilginç iki bankacılık haberiyle raporu sonlandırırız, ABD'de, menkul kıymetler dolandırıcılığı alanındaki en yüksek cezanın HSBC bankasına verildiği bildirildi. Yatırımcıları temsil eden Robbins Geller Rudman ve Dowd Hukuk firmasının açıklamasına göre, Federal Bölge Yargıcı Ronald Guzman, ABD'nin Chicago kentinde, ev konusunda borç para veren "Household International" adlı bir finans kuruluşunun açtığı menkul kıymetler sınıf davasında son kararını verdi. HSBC bankası, 2.46 milyar dolarlık "dolandırıcılık" cezası aldı. HSBC bankası 2002 yılında, kredi geçmişi iyi olmayan müşteriler için "tutsat" kredisi veren bir kuruluş olan "Household International" firmasını almak için anlaşma yapmıştı. HSBC bankası sözcülüğünden yapılan açıklamada ise dava sonucuna itiraz edileceği belirtildi.
- JP Morgan Chase ise, mortgage incelemelerini sonlandırmak için 13 milyar dolarlık cezayı ödemeye razı oldu. JP Morgan CEO'su Jamie Dimon ile ABD Adalet Bakanı Eric Holder, iki tarafın da avukatlarının hazır bulunduğu bir toplantıda, cezanın ödenmesi yönünde sözlü anlaşmaya vardı. Söz konusu soruşturmalar, bankanın sattığı mortgage kâğıtlarının 2000'lerin sonundaki emlak krizi sırasında aşırı değer kaybetmesi sonrasında açılmıştı.